

ئەگەر هاتوو ئاژەئێکی فرۆشراو ئەو کاتەى کە دانراوه بۆ پەشیمان بوونەوه
 بێچووێهەى بوو، پاشان گریبەستەکە هەئوئەشێنرایهوه، ئایا ئەو بێچوووه بۆ کپیارهکە
 دەبێت؟

إذا ولدت البهيمه في زمن الخيار، ثم فسخ البيع، فهل يكون نتاجها من
 نصيب المشتري

< كوردی - كوردی - Kurdish >

شیخ محمد کوری صالح ئەلمونەجید

الشیخ محمد بن صالح المنجد

وهرگیڕانی: دەستەى بەشى كوردی ئە مائپهەرى ئیسلام هاوس

پێداچونەوهی: پشتیوان سابیر عەزیز

ترجمة: فريق اللغة الكردية بموقع دار الإسلام

مراجعة: بشتیوان صابر عزیز

نهگەر هاتوو ناژه ئیکی فرۆشراو لهو کاتهی که دانراوه بۆ په شیمان بوونهوه بیچوووهکی بوو، پاشان گریبهسته که هه ئوه شینرایهوه، ئایا نهو بیچوووه بۆ کریاره که ده بیته؟

ئهم پرسیاره ئاراسته ی مالمپه ری ئیسلام پرسیار و وه لام کراوه :-

پرسیار: نهگەر که سیک مانگایه کی ئاوسی فرۆشت به که سیکی تر، کریاره که مه رجی سی رۆژی بۆ فرۆشیاره که دانا که هه ردوولایان سه رپشک بن له ئیمزاکردن یان په شیمان بوونهوه، لهو ماوه یه دا مانگاکه زا وگۆیره که یه کی بوو، له پاش دوو رۆژ فرۆشیاره که وویستی گریبهسته کی کرین وفرشته که هه ئوه شینیتته وه، ئایا نهو گۆیره که بۆ کام لایان ده بیته .

وه لام: سوپاس و ستایش بۆ خوی گه و ره و میهره بان و درودو سه لات و سه لام بۆ سه ر پێشه وای مرۆقایه تی

محمد المصطفی و ئال و بهیت و هاوه ل وشوینکه وتوانی هه تا هه تابه ..

یه که م: جمهوری زانایان رایان وایه که مولکیه تی نهو گۆیره که یه ناگوازیته وه بۆ کریاره که، هه ر بۆیه نهو زیاد بوون وگه شه کردنه چی جودا بیته یان لکاویش بیته بهو ماله ی ده فرۆشریته لهو ماوه یه کی که ده ستنیشان کراوه بۆ په شیمان بوونهوه به هیچ شیوه یه ک بۆ کریار نابیت، نه مه ش کۆ رای جمهوری زانایانه ..

به لام رای به ناوبانگ لای هه نابله نه وه یه : که مولکیه تی نهو گۆیره که یه ده گوازیته وه بۆ کریار، وه هه رشتیکی تر له گه شه کردنی جودا بووه وه، هه ر بهو شیوه یه یه، جگه لهو گه شه کردن و زیاد بوونه ی که جودا نابیه وه له نه صلی کالآ فرشراوه که، چونکه ناتوانریته جودا بکریته وه و ته سلیمی کریار بکریته .

له هه مان کاتدا هه نابله کان رایه کی تریان هه یه که ریوایه ت کراوه له ئیمامی نه حمه ده وه، نه ویش نه وه یه : نهو ماله زیاد بوو گه شه کردوه ی لهو ماوه یه دا زیاد ده کات زه مانه ت ده کریته بۆ که سی کریار، نه ویش به وه ده بیته که نه رخ ی نهو ماله زیاد بووه به مملینریته و بدریته به کریار، نه م پرا و ریوایه ته یه هه لبژارده و رای په سه ند کراوی شیخ الاسلام ابن تیمیه و شیخ ابن عثیمین و غه یری نه وانیشه ..

دووہم : ئەگەر ئەو مانگایە بە ئاوسى فرۆشرا، و پاشان پېش تەواو بوونى ئەو ماوہیەى دایانناوہ بۆ پەشیمان بوونەوہ مانگاگە گوێرەكەى بوو، وە كریارەكەش مانگاگەى گەراندەوہ بۆ فرۆشیارەكە ئەوا دەبیت گوێرەكەكەشى بۆ بگێریتەوہ لەگەلیدا، تەنانەت لەسەر راى مەشهور و بەناوبانگى حەنابلەیش كە رايان وایە مالى گەشەکردووى جودا بووہوہ لەماوہى پەشیمان بوونەوہدا بۆ كریارەكەى، ئەوا دەبیت ئەو گوێرەكەى بەگەرپنریتەوہ بۆ فرۆشیارەكە، چونكە گریبەستەكە لەكاتى كرىن و فرۆشتنەكەدا لەسەر مانگا و گوێرەكەكەش بەستراوہ، وە ئەمەش بە گەشە كردن و زیاد بوونى جودا دانانریت، بەلكو گەشەى كى لكاو و پەيوەستە بە مالى فرۆشراوہكەوہ، وەك ئەو شيرە وایە كە لەگوانى مەپكدايە لەكاتى گریبەستى فرۆشتنیدا، ئەگەر ھاتوو كریارەكە پاش گریبەستەكە و پېش جودا بوونەوہ شيرەكەى دۆشى، بەلام پاشان ھەر لەو مەجلیسەدا گریبەستەكەيان ھەلۆشانەوہ، ئەوا دەبیت مەرەكە و شيرەكەش بەگەرپنریتەوہ بۆ خواوہنى مەرەكە، وە ناوتریت ئەو شيرە مالىكى گەشە كردووى جودايە، بە پېچەوانەى ئەو شيرەى كە لە پاش گریبەستەكەوہ لەگوانى مەرەكەوہ زیاد دەكات لەو ماوہیەى كە بۆ پەشیمان بوونەوہ دایانناوہ، چونكە ئەو مالىكى گەشە كردووى جودا بووہیە لەمولكى كریارەكەدا دروست بووہ، ھەر ئەمەش ئەو گەشە كردنە جودا بووہیەى كە زانايان و فوqەھاء زۆر باسيان ليوە كردووہ لەكاتى سەرپشك بوون بەیەكئىك لە عەیبەكاندا، چونكە عەیب و كەموكورتیەكان جارى وا ھەيە درەنگ دەردەكەون، بە تايبەتى لە مالات و ئازەلادا وورده وورده دەردەكەويت، ئەمجا لەو كاتەى كە ئەو ئازەلە لەمولكى كریارەكەدا بوو ئاوس بوو ئەوا مولكى كریارەكەى، جا كاتىك بېچووہكەى بوو وە دواتر دەرکەوت كە ئەو ئازەلە عەیب و كەمو كورتى ھەيە، ئەوا دەتوانیت بە كەموكورتیەكەوہ بېگەرپنریتەوہ بۆ فرۆشیارەكە، بەبى ئەوہى سكەكەى (بېچوہكەى) بۆ بگێریتەوہ، ئەمەش راى مەشهورى مەزھەبى حەنابلەىە ..

ابن قدامەش لەم بارەىەوہ ووتوویەتى : " فإن كان المبيع حاملاً فولدت عند المشتري، ثم ردا رد الولد معها، لأنه من جملة المبيع، والولادة نماء متصل " انتهى من " الكافي في فقه الإمام أحمد " (49/2) .

واتا : ئەگەر ھاتوو ئەو ئازەلە ئاوس بوو، وە لای كریارەكە لەدايك بوو، پاشان ھەر ئەو كریارە وویستى ئەو ئازەلە بگێریتەوہ بۆ فرۆشیارەكەى ئەوا دەبیت بېچوہكەشى بۆ بگێریتەوہ، چونكە ئەو بېچوہیش لە كۆى مالى فرۆشراوہكە دادەنریت، بېگومان زاوژیش مالىكى گەشە كردووى جودا نەبوہوہیە،

له پهرتووکی (المبدع) ی ابن المفلح ی شدا هاتوو: " فَلَوْ حَدَّثَ الْعَقْدُ وَهِيَ حَامِلٌ فَوَلَدَتْ عِنْدَهُ، ثُمَّ رَدَّهَا رَدًّا وَلَدَهَا مَعَهَا صَرَخَ بِهِ فِي " الْمَغْنِيِّ " وَ " الشَّرْحِ " ؛ لِأَنَّهُ مِنْ جُمْلَةِ الْمَبِيعِ ، وَالْوَلَادَةُ هُنَا نَمَاءٌ مُتَّصِلٌ بِالْمَبِيعِ ، وَهَذَا ظَاهِرٌ كَلَامِ أَحْمَدَ ، وَاخْتَارَهُ الشَّيْخَانِ ؛ لِأَنَّهُ يَحْرَمُ التَّفْرِيقُ بَيْنَهُمَا ، فَمُرَادُهُمْ بِالْوَلَدِ هُنَا وَلَدُ الْبَيْمَةِ لَا الْأُمَّةَ " [المبدع ج 88/4] .

واتا : نهگهر هاتوو گریبهسته که کرا و ئهو نازنه له ئاوس بوو وه پاشان زا و بیچوه که ی بوو، ئه مجا وویستی په شیمان ببیته وه و نازنه له که بگریته وه بو فرۆشیاره که ی ئهوا ده بیته له گه له بیچوه که یدا ههردووکیان بگریته وه بو فرۆشیاره که، ئه مهش له پهرتووکی (المغنی) دا زور به روونی ئامازه ی بو کراوه، چونکه ئه و بیچوه به شیکه له و ماله ی که فرۆشراوه، بیچوویش لیڤه دا به شیکه گه شه کردوو ی جودا نه بووه یه له ماله فرۆشراوه که، ئه مهش رای ئاشکرای ئیمامی ئه حمه ده، وه ههردوو شیخیش ئه م پاریه یان په سه ند کردوو، چونکه حه رامه جیاوازی بخریته نیوانیانه وه، مه به ستیشیان له بیچوو بیچوو ی نازنه له نه ک بیچوو و منالی که نیه ک ..

شیخ ابن عثیمین یش (په حمه تی خوی لئ بیته) ووتویه تی: " ولو اشترى شاة حاملًا وفي أثناء الخيار وضعت ؟ نقول : إن نشأ الحمل في زمن الخيار : فهو نماء منفصل للمشتري ، وأما إذا كان قد وقع عليه العقد فهو أحد المبيعين ، فيكون للبائع ؛ ولهذا لوردها : لرد الولد معها ، لأن الولد قد وقع عليه العقد " [الشرح الممتع ج 285/8] .

واتا : نهگهر هاتوو مه پریکی ئاوس فرۆشرا، له کاتی ئه و ماوه یه ی که دایانناوه بو په شیمان بوونه وه زاو و بیچویه کی بوو ؟ ده لیین : نهگهر هاتوو ئه و ئاوس بوونه له کاتی ئه و ماوه یه دا دروست بوو بوو، ئهوا ئه و ئاوس بوونه به مالیکی گه شه کردوو ی جودا داده نریته و مولکی کریاره، به لام نهگهر هاتوو له کاتی گریبهسته که دا ئاوس بوو، ئهوا ئه و بیچوه ی له دایک ده بیته یه کیکه له و دوو مولکه ی که فرۆشراوه، بویه له کاتی په شیمان بوونه وه دا ده بیته بگریته وه بو فرۆشیاره که، بویه نهگهر هاتوو کریاره که گریبهسته که ی هه لوه شانده وه ئهوا ده بیته بیچوه که ش له گه له دایکه که یدا بگریته وه بو خواوه نه که ی، چونکه گریبهستی کریین و فرۆشته نه که بو دایک و بیچوه که ش بووه ..

له کۆتاییه وه ده لیین : نهگهر هاتوو یه کیکه له کریار و فرۆشیار گریبهسته که ی هه لوه شانده وه، وه له و کاته ی دایان نابوو بو په شیمان بوونه وه و ئیمزاکردنی گریبهسته که یان، داوا ی گه پاندنه وه ی مانگا که ی کرد، ئهوا ده بیته مانگا و ئه و بیچوه ش بگریته وه که له و ماوه یه دا له دایک بوو بوو .. خوی گه وره ش زاناره ..